

Boşanmanın Davası Olur mu?

Evlilik hayatı, kadın ve erkeğin gönüllü katılımıyla başlayan bir süreçtir. Evlenebilme yaşının 18'e çıkarılmasıyla ebeveyn onayının gereği de kalmamıştır. İslam'da ve önceki dinlerde, kadınların evlendirilmesinde şayet dul değillerse, velisi olan aile büyüklerinin rızası mutlaka aranır. Medeni kanunda ebeveynin onay şartı kaldırılmıştır. Ne yaptığını bilen, kararının ve sonuçlarının farkında olan 15 yaşını doldurmuş kişiler, kendi rızalarıyla istedikleri kişiyle cinsi münasebette bulunabilirler. (Akli melekeleri yetersiz kişilerde ebeveynin şikayet hakkı mahfuzdur.) Ancak, resmen evlenebilmeleri için hakim kararı veya doktor raporuyla en az 17 yaşını doldurmaları gerekir.

Evliliği erkek teklif eder, kadın kabul eder. Buna icap-kabul döngüsü denilir. Dini nikah, icap-kabulün mehir şartıyla beraber, en az 2 erkek veya 1 erkek 2 kadın şahidin huzurunda yapılmasıdır. Resmi nikahta ise, tarafların yaş ve asgari sağlık şartlarını taşımaları, bekar olmaları, kadın veya erkek 2 şahidin huzurunda, kamu yetkilisinin evlilikle ilgili sorularına özgür kararlarıyla olumlu cevap vermeleri yeterlidir.

Medeni kanun açısından, kadın ve erkeğin birlikte olmaları ve çocuk yapmaları için resmi nikah şartı yoktur! Zina yasak değildir. Kimin kimlerle birlikte veya ayrı ayrı yaşadığı önemli değildir. Sadece umuma açık yerlerde olması beklenen, genel toplum ve ahlaki davranışlarına biraz dikkat etmeleridir. Yani, evlilik aslında dini bir kurumdur. Evlilikle ilgili hukukun temel kaynağı da din ve dine dayalı kültürel geçmiştir.

Batı toplumlarında baskın din olan Hristiyanlık açısından, evlenme ve boşanma şartları İslam'dan çok farklıdır. Katolik inancında boşanma neredeyse imkansız derecesinde zor ve yasaklanan bir taleptir. İslam dininde boşanma çok daha kolay olmakla beraber, Hz. Muhammed a.s. tarafından "*Yüce Allah'a en sevimsiz gelen meşru işlerden biri, boşanmadır.*" (Ebu Davud) denilecek kadar istenmeyen ve kaçınılması şiddetle tavsiye edilen bir durumdur.

Diyanet İşleri Başkanlığı İlmihalinden de görüleceği üzere, İslam'da "talak" yani boşama hakkı erkeğe

verilmiştir. Boşanma kararı alan erkeğin, mehir ve iddet nafakası gibi şartlarını da sağlaması gerekir. Evliliğin bir oyuna çevrilmemesi için, 3 talakla boşanmış çiftlerin hemen tekrar evlenmeleri yasaklanmıştır. Boşanan kadına, başka bir erkekle hilesiz meşru evlilik yapmadıkça eski kocasıyla tekrar evlenmesi haram kılınmıştır. Erkeği boşanmaya razı etmek isteyen kadının, boşanma tazminatı vermesi gibi özel anlaşmalar dışında, kadının talebiyle mahkeme/kadı tarafından sınırlı şartlarda olabilecek boşanmalara “kazai boşanma” denilir.

Kazai boşanma şartları:

1. Hastalık ve kusur: Erkeğin cinsel hastalık ve kusurlarının, delilik ve cüzzam gibi hastalıklarının dahi geçerli boşanma nedeni sayılabilmesi için, kadının evlenmeden önce bunlardan haberinin olmama şartı aranır.

2. Kocanın nafakayı temin etmemesi: Özetle nafakayı temin etmek erkeğin görevidir. Eğer imkanı olduğu halde sağlamıyorsa mahkeme tarafından buna zorlanır. İmkani olmadığı için kadının geçimini sağlayamıyorsa, Kur’anı Kerim’de “zarar vererek kadınları tutmak” (el-Bakara 2/231) yasağına uyulmadığı için boşanma talebi kabul edilebilir.

3. Terk ve Gaiplik: Erkeğin ölü veya diri olduğunun bilinmediği, yaşadığı bilinse de evini uzun süredir terk ettiği ve gelmediği durumlarda, ehli sünnet mezhepler arasında görüş farklılıkları olmakla birlikte, özetle 6 aydan 4 yıla kadar geçen süreleri dikkate alarak gıyabında boşanma talebinde bulunulabilir.

Nikahın devlet tarafından tescil edilmesi, esasen dini nikahla ve geleneklerle kadına ve erkeğe yüklenen görevlerin kayıtlanması ve gerekli işlemlerde dikkate almak üzere saklanması içindir. Soy-nesep takibinin yapılması, aile temelli varlıkların yönetilmesi ve miras hukukunun işletilmesi, devlete ve topluma karşı ilişkilerin düzenlenmesi için buna gerek görülmüştür.

Dini temele dayanan ailevi hak ve sorumlulukların, zamanla dinden bağımsız yön ve esaslarda düzenlenmesi sosyo-kültürel çatışma alanlarını doğurmuştur. Kanunlarını ithal ederek içselleştirmeye çalıştığımız Avrupa ülkelerinin temel dini inancı Hristiyanlık olduğundan, nikah ve boşanma mevzuatı da Hristiyanlık inancının gölgesinde toplanmıştır.

Ekseriyeti Müslüman olan ahalinin, kendi değerler sistemine göre evlenip boşanabilme yolunun, tıpkı İngiltere’de olduğu gibi dini özgürlükler kapsamında açılması gereklidir.

Tüm bu giriş ve açıklamaların nihai cümlesi olarak; erkeğin teklifi, kadının rızasıyla başlayan evlilik hayatının, yine erkeğin teklifi ile sonlanabilmesine imkan verilmeli ve evliliği içinden çıkılmaz bir tuzağa dönüştüren yıkıcı yaklaşımdan vazgeçilmelidir. Boşanma beyanı nüfus müdürlüğüne dilekçe ile alınmalıdır. Boşanma kararı alan her çiftin elbette anlaşılmadığı konular da olacaktır. Mahkemelerin, boşanma dışında kalan çekişme konularında rol oynaması, ağır hastalık, ispatlanabilen maddi yetersizlik ve uzun süren ayrılık halleri dışında, karı-koca ilişkisinde abartılmış yetki kullanmaları önlenmelidir.

Bu yönde bir düzenleme yapılmadığı takdirde, felaket örneklerini her geçen gün artarak gördüğümüz evlilik ve boşanma vakaları yüzünden, toplumda aile kurumundan uzaklaşma ve kayıt dışı resmi nikahsız evliliklerde tercih patlaması yaşanacaktır. Zaten sosyal mecralara bakıldığında “*sakin evlenmeyin*” başlıklı uyarı kampanyalarının giderek fazlaştığı da görülecektir.

Devletin ve mahkemelerin boşama hakkını tekrar erkeğe iade etmesi, kadınları kaderine terk etmek değildir. Bilakis kadınların meşru haklarının takibi ve kaydı için tarafsız hakem rolü bunu gerektirir.

Anayasamızda laiklik hükmü değişmez ve değiştirilmesi teklif dahi edilemez maddeler arasında gösterilirken, evlilik ve boşanma hukukunda tamamen Hristiyan inancının esas alınması, en başta

laikliğe aykırı bir çelişkidir. Buna benzer sorunların en kısa sürede giderilmesi talebimiz ve dileğimizdir.